

VERVOLGACTIES ONDERNEMEN_

5. VERVOLGACTIES ONDERNEMEN

Waarom is dit onderdeel belangrijk voor studenten?

Feedback van de docent kan studenten verder helpen bij het leren en het plannen van stappen hierin. Echter heeft feedback vaak geen effect, bijvoorbeeld omdat studenten niet weten hoe ze verder moeten of de feedback niet begrijpen (Jonsson, 2012). Voor het effectief gebruik van feedback moeten de studenten weten hoe ze met de feedback om moeten gaan en wat ze ermee kunnen doen (O'Donovan et al., 2016).

Strategieën

Een obstakel bij het gebruik van feedback is het ontbreken van strategieën om met de feedback aan de slag te gaan (Jonsson, 2012). Daarom is het van belang dat studenten over een repertoire aan strategieën (acties) beschikken om productief te handelen bij het gebruik van feedback (Carless & Boud, 2018). Na het verkrijgen van feedback is het van belang dat studenten doelen stellen, een plan van aanpak maken voor de verwerking van feedback en hun voortgang monitoren (Molloy et al., 2019; Winstone et al., 2017).

Feedbackvragen

Het is de taak van de docent om proactief te zijn in het geven van informatie die zich richt op drie feedbackvragen en het ontwikkelen van manieren waarop studenten deze vragen aan zichzelf kunnen stellen. Hieronder worden de drie feedbackvragen toegelicht:

1. Waar ga ik heen? (feed up): Waar werkt de student naartoe?

Het gaat hierbij om de leerdoelen gerelateerd aan de opdracht of prestatie.

2. Hoe sta ik er nu voor? (feedback): Waar is de student nu?

Hierbij wordt gekeken naar de voortgang die is gemaakt om het doel te behalen.

3. Wat ga ik nu doen? (feed forward): Hoe komt de student naar de gewenste situatie?

Er wordt gekeken welke activiteiten uitgevoerd moeten worden om verdere voortgang te maken om het doel te behalen (Hattie & Timperley, 2007).

Er kan een ideale leeromgeving of leerervaring ontstaan wanneer zowel docenten als studenten antwoorden zoeken op de drie feedbackvragen. De antwoorden op deze vragen bevorderen het leren wanneer er een verschil bestaat tussen huidig begrip en prestatie en het doel. De antwoorden kunnen het zoeken naar aanwijzingen en taakprocessen die tot begrip leiden vergroten. Hierdoor wordt het verschil tussen het huidige begrip en prestatie en het doel verkleind; dit is een belangrijk doel van feedback (Hattie & Timperley, 2007).

Niveaus van feedback

Wanneer er feedback gegeven wordt kan deze feedback gericht zijn op verschillende niveaus. Hattie en Timperley (2007) onderscheiden hierbij vier niveaus:

- **Taakniveau:** Feedback op dit niveau wordt ook wel corrigerende feedback genoemd; de feedback geeft aan hoe goed de taak is uitgevoerd. Deze feedback kan betrekking hebben op netheid, correctheid, gedrag of een ander onderdeel dat in verband staat met het uitvoeren van de taak.

- **Procesniveau:** Op dit niveau is de feedback gericht op het proces om een taak te voltooien. Hierbij gaat het om leerprocessen die nodig zijn voor het begrijpen en uitvoeren van de taak of het verwerken van informatie.
- **Niveau van zelfsturing:** Hierbij worden aanwijzingen gegeven over de wijze waarop studenten de uitvoering van de taak kunnen monitoren, sturen en reguleren.
- **Persoonlijk niveau:** Hierbij is de feedback gericht op persoonskenmerken. Deze feedback is het minst effectief; het biedt vaak geen specifieke informatie die helpend kan zijn bij de volgende stap in het leerproces (Hattie & Timperley, 2007).

Wat zijn de doelen voor studenten waaraan gewerkt kan worden?

- Studenten ontwikkelen een repertoire van acties die ze kunnen uitvoeren wanneer ze feedback hebben ontvangen;
- Studenten ontwikkelen vereiste vaardigheden voor het opstellen van een plan op basis van de ontvangen feedback op hun werk door het gebruik van de flowchart.

Tips voor docenten bij het werken aan deze vaardigheid met studenten:

- Het is van belang dat het leerdoel/de leerdoelen helder zijn en dat de feedback aan deze doelen gerelateerd is. Voor extra informatie hierover zie het onderdeel **Verwachtingen verhelderen**;
- Wanneer een student aan de slag gaat met de feedback die hij heeft ontvangen, is het belangrijk dat hij de waarde hiervan inziet. Om dit inzichtelijk te maken voor de studenten kan de volgende werkvorm uit het onderdeel **Feedback vragen en ontvangen** worden uitgevoerd: **Werkvorm 1: Doel, waarde, vormen en bronnen van feedback**. De studenten kunnen ook gebruik maken van de **Feedback informatiekaarten** die horen bij **Werkvorm 3: Feedback informatiekaarten** uit het onderdeel **Feedback vragen en ontvangen**.

Gebruikte Literatuur

- Carless, D., & Boud, D. (2018). The development of student feedback literacy: enabling uptake of feedback. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 43(8), 1315-1325. <https://doi.org/10.1080/02602938.2018.1463354>.
- Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of educational research*, 77(1), 81-112. <https://doi.org/10.3102/003465430298487>.
- Jonsson, A. (2012). Facilitating productive use of feedback in higher education. *Active Learning in Higher Education*, 14(1), 63-76. <https://doi.org/10.1177/1469787412467125>.
- Molloy, E., Boud, D., & Henderson, M. (2019). Developing a learning-centred framework for feedback literacy. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 45(4), 527-540. <https://doi.org/10.1080/02602938.2019.1667955>.
- O'Donovan, B., Rust, C., & Price, M. (2016). A scholarly approach to solving the feedback dilemma in practice. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 41(6), 938-949. <https://doi.org/10.1080/02602938.2015.1052774>.
- Silfhout, G. van (2020). *Formatief evalueren in het voortgezet onderwijs: Werken aan groei*. Enschede: SLO.

- Winstone, N. E., & Nash, R. A. (2016). *The Developing Engagement with Feedback Toolkit (DEFT)*. Higher Education Academy.
- Winstone, N. E., Nash, R. A., Parker, M., & Rowntree, J. (2017). Supporting Learners' Agentic Engagement With Feedback: A Systematic Review and a Taxonomy of Recipience Processes. *Educational Psychologist*, 52(1), 17-37.
<https://doi.org/10.1080/00461520.2016.1207538>.

WERKVORM 1: IDENTIFICEREN VAN ACTIES

Doel:

Studenten ontwikkelen een repertoire van acties die ze kunnen uitvoeren wanneer ze feedback hebben ontvangen.

Korte omschrijving:

De studenten bespreken welke acties ondernomen kunnen worden aan de hand van voorbeelden van schriftelijke feedback.

Benodigde materialen:

- Werkblad *Voorbeelden schriftelijke feedback*;
- Grote vellen papier.

Stapsgewijze uitvoering van de werkvorm:

Tijdsindicatie: 45 minuten

1. Verdeel de studenten in groepjes van vier. Elk groepje krijgt een aantal voorbeelden van schriftelijke feedback (werkblad *Voorbeelden schriftelijke feedback*). Het is hierbij belangrijk dat elk groepje voorbeelden van schriftelijke feedback op verschillende niveaus (taak, proces en zelfsturing) ontvangt. Voor meer informatie hierover lees **Niveaus van feedback** in de inleiding.

2. Laat de groepjes de voorbeelden van de schriftelijke feedback bespreken en een lijst opstellen met acties die ondernomen kunnen worden om te verbeteren, naar aanleiding van de feedback. De studenten kunnen hun antwoorden op een groot vel papier zetten om het delen met de andere groepjes makkelijker te maken. Wanneer studenten moeite hebben met het bedenken van acties, kan je als docent de discussie ondersteunen door 'kopjes' aan te geven waaronder actiepunten kunnen worden opgesomd. Bijvoorbeeld:

- Mensen bij wie ik terecht kan voor extra ondersteuning
- Middelen die ik zou kunnen gebruiken

3. Vervolgens bespreekt elk groepje met de hele groep de opgestelde acties, passend bij de ontvangen feedback. Moedig hierbij groepsdiscussie aan.

Belangrijke aandachtspunten/tips:

- De voorbeelden van de schriftelijke feedback zijn geen voorbeelden van wat nu goede feedback is; er wordt niet benoemd wat er beter kan en hoe iemand kan verbeteren. Het is zinvol om bij deze werkvorm feedback in te zetten die studenten zelf hebben ontvangen bij bijvoorbeeld een opdracht. Of je kan als docent zelf voorbeelden van gegeven feedback verzamelen om de studenten hiermee te laten oefenen.

Bron:

Deze werkvorm is gebaseerd op activiteit A2 van *The Developing Engagement with Feedback Toolkit*: Winstone, N. E., & Nash, R. A. (2016). *The Developing Engagement with Feedback Toolkit (DEFT)*. Higher Education Academy.

WERKBLAD VOORBEELDEN SCHRIFTELIJKE FEEDBACK

Taakniveau

De bronvermelding is niet volgens de APA-richtlijnen

De berekening is niet correct

Geef aan waar deze argumentatie op gebaseerd is

Je uitwerking van de opdracht voldoet niet aan alle leerdoelen

Procesniveau

Gebruik een andere strategie om het antwoord te berekenen

Je hebt vier van de zes leerdoelen verwerkt in je uitwerking van de opdracht

Je hebt nu alleen informatie gezocht in de voorgeschreven literatuur. Waar zou je nog meer relevante informatie kunnen vinden?

Maak een goede planning voor jezelf waarin staat wat je wanneer gaat doen

Niveau van zelfsturing

Vraag eerder om hulp wanneer je vastloopt

Hoe zorg je ervoor dat je in de toekomst minder fouten maakt?

Wat heeft je geholpen?

Wat vind jij de sterke en minder sterke punten van jouw uitwerking van de opdracht?

WERKVORM 2: OPSTELLEN VAN EEN ACTIEPLAN

Doel:

Studenten ontwikkelen vereiste vaardigheden voor het opstellen van een plan, op basis van de ontvangen feedback op hun werk, door het gebruik van de flowchart.

Subdoelen:

- Studenten krijgen inzicht in hun huidige begrip en prestaties;
- Studenten stellen een plan op aan de hand van de ontvangen feedback met behulp van de flowchart;
- Studenten verwerken de ontvangen feedback om de verschillen tussen hun huidige begrip en prestatie en het leerdoel te verkleinen met behulp van het opgestelde plan.

Korte omschrijving:

De studenten bekijken aan de hand van de flowchart de ontvangen feedback op hun werk. Hierbij is het van belang dat alle studenten feedback hebben ontvangen. De studenten focussen door het gebruik van de flowchart en het werkblad op waar ze naartoe moeten (leerdoelen), waar ze staan (wat gaat al goed en wat moet beter), en hoe ze nu verder moeten (acties plannen).

Benodigde materialen:

- Flowchart feedbackvaardigheden;
- Werkblad *Flowchart*;
- Feedback op het werk van studenten.

Stapsgewijze uitwerking van de werkvorm:

Tijdsindicatie: 1 uur

1. Als docent is het belangrijk om duidelijk te maken aan studenten dat het voor het effectief plannen van acties belangrijk is om te weten:

- Wat de leerdoelen zijn;
- Wat er nog verbeterd moet worden;
- Welke acties ondernomen moeten worden om te kunnen verbeteren.

2. Bespreek vervolgens de flowchart met de studenten. Dit kan aan de hand van een ingevuld voorbeeld van het Werkblad *Flowchart*. Op het werkblad staan vragen die ook worden gesteld in de flowchart.

Bij het toelichten van de vraag 'Ben je er klaar voor om met de feedback aan de slag te gaan?' is het van belang dat studenten snappen dat het hier gaat om de impact die feedback kan hebben op emoties. Het is niet erg als studenten er nog niet 'klaar' voor zijn om de feedback te lezen en dit op een later moment alsnog doen. Het is hierbij wel van belang dat studenten de feedback op een later moment ook echt weer oppakken en niet laten liggen. Studenten kunnen hierbij bijvoorbeeld een reminder instellen voor zichzelf.

3. Bespreek de vragen met de studenten en welke acties zij kunnen uitvoeren wanneer zij 'nee' antwoorden op een vraag. Ga ook in gesprek met de studenten over welke acties zij ondernemen wanneer zij feedback hebben ontvangen. Dit is helpend voor studenten om straks zelf acties op te stellen. Bespreek met de studenten hoe een plan eruit ziet: welke

acties worden eerst ondernomen en wat moet je hiervoor doen.

4. Na het klassikaal bespreken van de flowchart en het werkblad gaan de studenten zelfstandig aan het werk met hun ontvangen feedback. Aan de hand van de flowchart en het werkblad lezen de studenten individueel hun eigen feedback door en vullen het werkblad in. De studenten maken de stappen van de flowchart inzichtelijker voor henzelf door deze op het werkblad te noteren.

5. Na het invullen van het werkblad bespreken de studenten in groepjes van vier de opgestelde acties.

6. Hierna delen de groepjes hun top 3 acties met de hele groep. Het kan leerzaam zijn voor studenten om te horen welke acties anderen hebben overwogen om soortgelijke problemen aan te pakken.

Belangrijke aandachtspunten/tips:

- Bespreek aan het einde van de les de verschillende acties van de studenten. Hierbij is het nuttig om te kijken welke acties effectief zijn. Een passend gespreksonderwerp hierbij is het bespreken hoe acties die minder effectief zijn, aangepast kunnen worden om effectiever te zijn. Hiernaast kan met de studenten worden besproken of zij denken dat ze genoeg doen met hun feedback.

Bronnen:

- Deze werkvorm is gebaseerd op activiteit A3 van *The Developing Engagement with Feedback Toolkit*: Winstone, N. E., & Nash, R. A. (2016). *The Developing Engagement with Feedback Toolkit (DEFT)*. Higher Education Academy.
- Ter inspiratie voor deze flowchart is gebruikgemaakt van de DEFT Flowchart: Winstone, N. E., & Nash, R. A. (2016). *The Developing Engagement with Feedback Toolkit (DEFT)*. Higher Education Academy.
- De vragen in de flowchart zijn gebaseerd op de 'Drie Feedback Vragen' volgens Hattie en Timperley (2007).

WERKBLAD FLOWCHART

Wat is het leerdoel/zijn de leerdoelen waar je aan werkt?
Wat heb je al goed gedaan om het leerdoel te behalen?
Wat moet je nog verbeteren om het leerdoel te behalen?
Welke acties ga je ondernemen om te verbeteren?
Hoe ga je deze acties uitvoeren?
Plan (welke acties ga je uitvoeren en hoe ga je deze uitvoeren)

FLOWCHART FEEDBACKVAARDIGHEDEN

WERKVORM 3: OPSTELLEN VAN EEN ACTIEPLAN IN TWEETALLEN

Doelen:

- Studenten ontwikkelen vereiste vaardigheden voor het opstellen van een plan, op basis van de ontvangen feedback op hun werk, door het gebruik van de flowchart;
- Studenten ontwikkelen een repertoire van acties die ze kunnen uitvoeren wanneer ze feedback hebben ontvangen.

Korte omschrijving:

Studenten kijken kritisch naar hun eigen ontvangen feedback en die van een medestudent en stellen samen acties op om de feedback te verwerken met behulp van de flowchart.

Benodigde materialen:

- Flowchart feedbackvaardigheden;
- Werkblad *Flowchart*;
- Feedback op het werk van studenten.

Stapsgewijze uitwerking van de werkvorm:

Tijdsindicatie: 45 minuten

Bij deze werkvorm oefenen de studenten met het gebruik van de flowchart.

1. De studenten bekijken eerst individueel hun ontvangen feedback met behulp van de flowchart en vullen hierbij eventueel het werkblad *Flowchart* in.
2. Vervolgens gaan de studenten in tweetallen aan de slag, student A en student B. Hierbij kijken de studenten eerst naar de feedback van student A. Student B stelt hierbij de vragen uit de flowchart aan student A en samen bespreken zij de gegeven antwoorden en de acties die ondernomen kunnen worden.
3. Vervolgens worden de rollen omgedraaid. Op deze manier kunnen de studenten ideeën met elkaar opdoen en met elkaar meekijken. Hierdoor kunnen de studenten elkaar helpen met het bedenken van acties om een actieplan op te stellen om vervolgens met de feedback aan de slag te gaan.

Belangrijke aandachtspunten/tips:

- Zorg ervoor dat de studenten kritisch met elkaar meekijken. Laat de studenten hierbij duidelijk aan elkaar uitleggen waarom ze bepaalde acties wel of juist niet uitvoeren.

Bronnen:

- Deze werkvorm is gebaseerd op activiteit A3 van *The Developing Engagement with Feedback Toolkit*: Winstone, N. E., & Nash, R. A. (2016). *The Developing Engagement with Feedback Toolkit (DEFT)*. Higher Education Academy.
- Ter inspiratie voor deze flowchart is gebruikgemaakt van de DEFT Flowchart: Winstone, N. E., & Nash, R. A. (2016). *The Developing Engagement with Feedback Toolkit (DEFT)*. Higher Education Academy.
- De vragen in de flowchart zijn gebaseerd op de 'Drie Feedback Vragen' volgens Hattie en Timperley (2007).

WERKBLAD FLOWCHART

Wat is het leerdoel/zijn de leerdoelen waar je aan werkt?
Wat heb je al goed gedaan om het leerdoel te behalen?
Wat moet je nog verbeteren om het leerdoel te behalen?
Welke acties ga je ondernemen om te verbeteren?
Hoe ga je deze acties uitvoeren?
Plan (welke acties ga je uitvoeren en hoe ga je deze uitvoeren)

FLOWCHART FEEDBACKVAARDIGHEDEN

OPEN UP
NEW HAN_ UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES
HORIZONS.